

проблеми економіки. – Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, 2015. – Вип. 3. – С. 481-485.

3. В Україні pojawíтся служба авіатакси [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oilreview.kiev.ua/2014/02/20/v-ukraine-poyavitsya-sluzhba-aviataksi>

4. Ера аеро [Електронний ресурс] // Бізнес-новини України. – Режим доступу: <http://business-x.biz/era-aero-biznes-novini-ukra%D1%97ni-49613/>

5. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

УДК 317.85:629.783(091)(043.2)

Лучок А. М., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шапенко Л. О., асистент

СТВОРЕННЯ СУПУТНИКОВОЇ СИСТЕМИ РУХОМОГО ЗВ'ЯЗКУ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Освоєння космосу створило передумови для суспільного розвитку та вирішення глобальних проблем сучасності. Основним досягненням людства у вивченні даного питання є запровадження супутникового зв'язку, який на сьогодні є необхідним засобом координації та забезпечення морської та авіаційної пошуково-рятувальної діяльності.

Важливим кроком для підвищення ефективності та вдосконалення морської системи рятування у випадку лиха стало створення за ініціативою багатьох країн світу Міжнародної організації морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ – International Maritime Satellite Organization), яка розпочала свою роботу в кінці 70-х років на основі прийняття у 1976 р. Конвенції та Експлуатаційної угоди про ІНМАРСАТ. Діяльність цієї організації здійснюється на основі принципів недискримінації, дотримання загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, обслуговування всіх районів, де є потреба у морських, повітряних і складських площах зв'язку, використання космічного простору в інтересах усіх держав і здійснення своєї діяльності виключно в мирних цілях [1].

Згідно Конвенції про організацію морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ) цілями діяльності організації стали: забезпечення космічного сегменту (тобто супутників та іншого обладнання), необхідного для покращення морського зв'язку при сповіщенні про стихійні лиха, забезпечення охорони життя людей, що перебувають в морі, підвищення ефективності роботи морських суден і їх управління, а також вдосконалення служб морської громадської кореспонденції і можливостей радіовизначення.

Одним із найсуттєвіших результатів роботи цієї впливової міжнародної організації було введення у 1982 році в експлуатацію першої глобальної супутникової системи рухомого зв'язку INMARSAT, призначення якої полягало у забезпеченні надання якісного зв'язку морським суднам. У 1998 році Міжнародній організації морського супутникового зв'язку присвоєне нове звання – Міжнародна організація рухомого супутникового зв'язку. Разом з тим були прийняті поправки до Конвенції і Експлуатаційної угоди, які передбачали використання космічного сегмента з метою надання супутникового зв'язку сухопутним і повітряним споживачам. У 1999 р. в результаті внесених поправок Міжнародна організація рухомого супутникового зв'язку перетворилася на приватизовану корпоративну структуру зі збереженням міждержавного нагляду за виконанням деяких обов'язків щодо забезпечення зв'язку [2, с. 175].

Дана організація не втратила своє значущості і нині, оскільки INMARSAT є єдиною системою рухомого супутникового зв'язку у світі, що демонструє постійний прогрес у результаті своєї діяльності. Це пояснюється тим, що компанія має постійну зростаючу абонентську базу, проводиться поступове нарощування супутникового сегменту, використання геостационарних позицій, розумне розташування номенклатури надаваних послуг. Тож існує велика вірогідність того, що в недалекому майбутньому відбудеться подальший технічний розвиток і вдосконалення системи супутникового рухомого зв'язку, що дозволить забезпечити безпеку людей у морських та повітряних просторах.

Співпраця України з Міжнародною Організацією супутникового зв'язку починається з 1979 року, коли наша країна стала повноправним членом даної організації на підставі Постанови РМ УРСР від 17.02.1979 № 86-7, а на основі Указу Президента України «Про заходи щодо дальшого розвитку космічних технологій» від 04.03.1997 № 202/97 дана співпраця продовжується й нині. На сьогодні центральним органом виконавчої влади, що координує та регулює діяльність пов'язану із забезпеченням супутникового зв'язку є Державне космічне агентство України.

Україна постійно намагається наблизитися до світових тенденцій розвитку у сфері супутникового зв'язку. Підтвердженням цього є схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 року (далі – Концепція) [3]. Даною Концепцією визначено, що одним із пріоритетних напрямків є створення та забезпечення експлуатації загальнодержавної цифрової супутникової телекомунікаційної інфраструктури доставки загальнонаціональних телерадіопрограм до передавачів наземного ефірного цифрового телерадіомовлення України з використанням геостационарних космічних апаратів зв'язку та мовлення «Либідь». Втіленням даного задуму

займаються Державне космічне агентство України, Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Також Концепцією передбачене забезпечення на замовлення державних органів, що здійснюють свої повноваження у сфері національної безпеки та оборони: надання послуг супутникового зв'язку та ретрансляції даних, координатно-часового та навігаційного забезпечення, здійснення контролю та проведення аналізу космічної обстановки; гарантоване і оперативне надання інформації, отриманої від супутників дистанційного зондування, та технічної підтримки щодо створення сучасних технологій її спеціального використання; створення багатофункціональних технічних засобів.

Як висновок, потрібно зазначити, що наша держава перебуває на стадії розвитку супутникової системи зв'язку. Оскільки розробка проектів по розширенню та вдосконаленню супутникового зв'язку свідчить про перші кроки до вирішення існуючих проблем у забезпеченні якісного зв'язку, наприклад, проведено дослідження перспективних систем супутникового зв'язку і розробку науково-технічної документації для їхнього проектування і впровадження; закріплено принципи побудови Єдиної супутникової системи передачі інформації в частині супутникового мобільного і персонального зв'язку, а також супутникового телевізійного і радіомовлення; схвалено концепцію та принципи побудови системи радіодоступу з використанням супутникових каналів; розроблено Концепцію та програму розвитку супутникового мовлення в Україні та ін.

Література

1. Конвенція про організацію морського супутникового зв'язку (ІНМАРСАТ) від 03.09.1976 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_017
2. Галаган О. Я. Організаційно-правові основи діяльності міжнародної супутникової системи КОСПАС-САРСАТ / О. Я. Галаган // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2013. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 173-177.
3. Про схвалення концепції державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 р.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2011 № 238-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/238-2011-%D1%80>